

KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL

A KSH TÁJÉKOZTATÁSI POLITIKÁJA, 2014

Tartalom

I.	A tájékoztatási politika szerepe, célja	4
II.	A tájékoztatás elvei, a tájékoztatás sarokpontjai	4
III.	Az ingyenes tájékoztatás és a térítés ellenében nyújtott szolgáltatások	7
IV.	Közzétételi politika	7
V.	Tájékoztatási csatornák.....	8
VI.	Termékportfólió	11
VII.	Felhasználókkal való kapcsolat	15
VIII.	Egyidejű hozzáférés és kivételek	16
IX.	Adatminőség.....	17
X.	MELLÉKLETEK	20
	I. A KSH hibajavítási gyakorlata	20
	II. A Központi Statisztikai Hivatal gyorstájékoztatóihoz és konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükreihez való előzetes hozzáférés szabályai.....	20
	III. A Központi Statisztikai Hivatal gyorstájékoztatói és konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükrei	22

Köszöntöm az Olvasót!

A Központi Statisztikai Hivatal Magyarországon a hivatalos statisztika letéteményese a 19. századi alapítás óta. Először az Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatalt alapító, 1871-ben kelt dokumentum, majd jogszabályi formában az 1897. évi statisztikai törvény jelölte ki a Hivatal feladatául **„az adatok megvizsgálását, összeállítását, feldolgozását s olyképen való közrebo-csátását, hogy azok úgy tudományos, valamint törvényhozási, kormányzati, közigazgatási és más gyakorlati célokra egyaránt használhatók legyenek.”**

Ez a cél napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap, s a tájékoztatás egyes részterületeinek fejlesztésével, a felhasználók igényeihez igazításával mind több dimenzióban szükséges foglal-koznunk. A tájékoztatás a statisztikai folyamat célja és utolsó állomása, amelynek révén a Hivatal által előállított adatok hasznosulnak, úgy is fogalmazhatunk, hogy e fázisban érnek be a korábbi munkafolyamatok erőfeszítései. Egyúttal ez az a szakasza a munkánknak, amikor a felhasználók kapcsolatba kerülnek adatainkkal, közleményeinkkel, elemzéseinkkel, szolgáltatásainkkal, ezért kulcsfontosságú, hogy tájékoztatási tevékenységünket olyan módon szabályozzuk, hogy a fel-használók minél könnyebben megtalálhassák az igényeiknek leginkább megfelelő adatot, közle-ményt, elemzést.

A tájékoztatási politika közreadásával az a célunk, hogy tájékoztatási tevékenységünk alapel-veinek, formáinak, struktúrájának bemutatásával segítsük a felhasználókat eligazodni szerteága-zó kínálatunkban. Abban a reményben adjuk közre a tájékoztatási politikát, hogy olyan lehetősé-gekre is ráirányítjuk a felhasználók figyelmét, amelyek eddig kívül estek a látókörükön, és abban is bízunk, hogy a folyamatok átláthatóbbá tételével elősegíthetjük az Önök bizalmának mind ma-gasabb szintű elnyerését.

Tájékoztatási politikánk egyúttal a KSH vezetőinek és munkatár-sainak is vezérfonalként szolgál mind a hosszabb távra szóló, mind a napi tevékenységekkel kapcsolatos döntések meghozatalában.

Kérjük, hogy a tájékoztatási politikával, illetve a KSH tájékoz-tatási tevékenységével kapcsolatos észrevételeiket osszák meg [velünk](#), hogy szolgáltatásainkat minél inkább az Önök igényeihez tudjuk igazítani.

Dr. Vukovich Gabriella

I. A tájékoztatási politika szerepe, célja

A tájékoztatási tevékenység a statisztikai hivatalban az a munkafázis, amelynek során a felhasználók számára alkalmas, céljaiknak leginkább megfelelő formátumban rendelkezésre bocsátjuk termékeinket, szolgáltatásainkat. Alapvetően a tájékoztatási tevékenység során kerül kapcsolatba a felhasználó a hivatallal, és ennek alapján alkothat képet az adatok és más termékek minőségéről, arról, hogy mennyire alkalmasak azok a saját céljainak eléréséhez.

A tájékoztatási politika kialakításának célja e tevékenység főbb elveinek kimondása, melyeket a belső szabályzatok, eljárásrendek ültetnek át a gyakorlatba.

A tájékoztatási politika olyan dokumentum, amely illeszkedik a mindenkori hivatali stratégiához és a minőségpolitikához, az adott stratégiai időszakban tartalma állandó. A tájékoztatási politika és az adatfelhasználás szempontjából releváns kapcsolódó dokumentumok nyilvánosak, a KSH honlapján keresztül hozzáférhetők.

II. A tájékoztatás elvei, a tájékoztatás sarokpontjai

A statisztikai tájékoztatási tevékenység célja, hogy minél több, minél jobb minőségű adat és információ jusson el minél több felhasználóhoz, a számukra legmegfelelőbb csatornán, formátumban, előre ismert feltételekkel és költségekkel, az adatszolgáltatók adatainak védelmét biztosítva.

A statisztikai hivatal szempontjából a cél az adatok rendelkezésre bocsátásával végső soron a felhasználók céljainak teljesülésében való közreműködés, illetve a széles körű felhasználás révén a statisztikai jártasság javítása; az adatszolgáltatók adatainak védelme és az adatfelhasználók statisztikai adatokhoz való egyenlő feltételek szerinti hozzáféréseinek kiegyensúlyozása.

Ezen célok érdekében a statisztikai tevékenységet jogszabályoknak, minőségi ajánlásoknak és irányelveknek megfelelően végezzük. Ezen keretek nem csupán a tájékoztatási tevékenységet érintik, de a felhasználó ebben a fázisban érzékeli az eredményüket.

A hivatali tevékenység egészét, így a tájékoztatást is a külső és belső felhasználók számára minél átláthatóbb módon végezzük, ennek révén az adatok iránti bizalom javítása is célunk.

A jogszabályi keretek:

- a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény;
- 170/1993. (XII. 3.) korm. rendelet a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény végrehajtásáról;
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról;
- az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete az európai statisztikákról.

A tájékoztatáshoz szorosan kapcsolódó irányelvek összhangban vannak az [Európai Statisztikai Rendszer Minőségügyi Deklarációjával](#), a Központi Statisztikai Hivatalra nézve kötelező érvényű [Európai Statisztika Gyakorlati Kódexével](#), illetve az ENSZ Közgyűlése által elfogadott, [A hivatalos statisztika alapelvei](#) című dokumentummal. Mindezeket, valamint a hazai gyakorlatot és igényeket is figyelembe véve a KSH a tájékoztatási tevékenysége során a következő elveket érvényesíti:

A) Relevancia

- A KSH törekszik arra, hogy megismerje tényleges és potenciális felhasználói igényeit, mérje az adataival és szolgáltatásaival való elégedettséget, és ezekhez igazodva alakítsa tájékoztatási gyakorlatát.

B) Pártatlanság és objektivitás

- A statisztikák összeállítása a statisztikai szempontok által meghatározott objektív alapon történik. Ezek a szempontok érvényesülnek az adatok előállításának egész folyamata és a tájékoztatás során egyaránt. A felhasználóknak módjuk van arra, hogy megismerjék az adat-előállítási folyamat során érvényesülő minőségi irányelveket, az alkalmazott eljárásokat és módszereket és az adatok minőségi indikátorait.
- A források, fogalmak, módszerek, folyamatok és a tájékoztatási csatornák kiválasztása statisztikai megfontoláson, illetve nemzetközi jó gyakorlatok példáján alapul.
- A statisztikai hivatal nem vesz részt politikai vitákban, nem foglal állást politikai kérdésekben, adatközléseinek, közleményeinek, kiadványainak, állásfoglalásainak, munkatársai megnyilatkozásainak tartalma és időzítése tárgyilagos és pártatlan, pártok és érdekcsoportok befolyásolásától mentes.
- Valamennyi felhasználó egyidejűleg férhet hozzá a statisztikai információkhoz, az előzetes hozzáférés kivételes, annak szabályai nyilvánosak, és – külső vagy belső felhasználó, személy általi – megszegésük jogkövetkezményeket von maga után.
- A statisztikai adatokat tájékoztatási naptárunkban előre közölt időpontokban tesszük közzé, a naptártól való esetleges eltérést a lehető leghamarabb bejelentjük és megindokoljuk, illetve közöljük a publikálás új időpontját.
- A források kiválasztásának eljárásrendje, felhasználása nyilvános.

C) Gyorsaság/időszerűség és pontosság

- A statisztikák előállításánál figyelemmel vagyunk arra, hogy a felhasználók érdeke a minél jobb minőségű, megfelelő leírásokkal ellátott adatokhoz való minél hamarabb történő hozzájutás. Törekszünk arra, hogy az adatgyűjtést követően minél hamarabb rendelkezésre álljanak a felhasználók számára az adatok a megfelelő formában.
- Az adatmegjelenéseknél együttműködünk a nemzetközi szervezetekkel annak érdekében, hogy az általunk publikált adatok rendelkezésre álljanak a nemzetközi adatbázisokban is, illetve a nemzetközi szervezetek részére már kiküldött (nem embargós) adatokat a KSH is publikálja.
- Az adatminőség fenntartása érdekében egyensúlyt tartunk a gyorsaság és a pontosság egymásnak részben ellentmondó célja között. Ha erre mód van, a végleges adat rendelkezésre állása előtt – az előzetes jellegre való figyelemfelhívással – előzetes adatokat is nyilvánosságra hozunk.
- A közzétett statisztikákban felfedezett hibát külön belső eljárásrendben meghatározott módon a lehető leghamarabb kijavítjuk és a javítást megjelentetjük.
- A statisztikák közzétételére standard napi időpontot határozunk meg, amit nyilvánosságra hozunk.

D) Koherencia és összehasonlíthatóság

- Törekszünk arra, hogy adataink időbeli összehasonlításokra alkalmasak legyenek. Ennek érdekében különböző módszereket alkalmazunk, ahol az összehasonlíthatóság korlátozott, egyértelműen jelezzük.
- A nemzetközi módszertanok, elsősorban az Európai Unió statisztikai módszereinek átvétele révén az adatok nagy része összehasonlítható az uniós tagországokéival. A nemzetközi összehasonlítás megkönnyítésére nemzetközi adatokat és elemzéseket is publikálunk.

- Törekszünk a különböző forrásokból származó adatforrások összeegyeztetésére az adatok validálása és az elemzések készítése során.
- A felhasználókat előzetesen tájékoztatjuk az adatrevíziókról és a módszertanban várható nagyobb változásokról, a kisebb változásokról pedig utólagosan, de szintén egyértelmű tájékoztatást adunk.

E) Hozzáférhetőség és érthetőség

- Közzé tesszük a statisztikák értelmezését megkönnyítő metaadatokat, fogalmi és egyéb magyarázatokat, és elemzéseink is ezt a célt szolgálják.
- Az adatok, metaadatok, elemzések közlési formáinak meghatározásakor figyelembe vesszük a felhasználók véleményét és igényeit. Korszerű információs és kommunikációs technológiát, valamint szükség esetén hagyományos nyomtatott formát is alkalmazunk.

F) Ingyenes közszolgáltatás

- A statisztikai hivatal nem profitorientált szerv. Évek óta egyre nagyobb volumenű adatot és kiadványt teszünk elérhetővé honlapunkon térítésmentesen.

G) Felhasználói csoportokra szabható tartalom nyújtása

- Az automatizálható adatelőállítás mellett az egyes felhasználói csoportok érdeklődésének, céljainak megfelelő, különböző formájú és tartalmú termékeket, szolgáltatásokat állítunk elő, illetve nyújtunk.
- A felhasználói csoportokra szabott termékek mellett teret kap az egyénre szabhatóság is: honlapunkon egyre több elem szolgálja a személyre szabhatóságot, az újrafelhasználhatóságot, emellett az egyéni adat- és elemzésrendelések kiszolgálását is elvégezzük.

H) Szoros együttműködés a tudományos élet képviselőivel

- A tudományos célú kutatásokat a KSH a rendelkezésére álló eszközökkel támogatja, a kutatási célra használható adatok és az adathozzáférési lehetőségek körének bővítésével.
- A KSH együttműködik a tudományos élet képviselőivel mindazon területeken, ahol a kutatóknak, oktatóknak az ismeretei, észrevételei közvetlenül hozzájárulhatnak a statisztikai ismeretek terjesztéséhez, illetve a jobb minőségű statisztikák előállításához.

I) Kétnyelvűség

- Termékpalettánk nagy része kétnyelvű, magyar és angol. Speciális kiadványokat egyéb nyelveken is közreadunk. Honlapunk angol nyelvű tartalma egyre növekvő mértékben lefedi a magyar verzióét.
- Szakmai kérdésekben angol nyelven is a felhasználók rendelkezésére állunk.

III. Az ingyenes tájékoztatás és a térítés ellenében nyújtott szolgáltatások

A Központi Statisztikai Hivatal költségvetési szerv, így az alaptevékenysége körébe tartozó feladatok ellátása során nem vezérli haszonszerzési cél. A hivatal által előállított termékek döntően az adófizetők pénzéből, a társadalom érdekében keletkeznek, a nemzeti adatvagyon részei. A KSH kezelésében lévő adatok közérdekű adatok, a hivatal törekszik azokat minél nagyobb mennyiségben, térítésmentesen közvetlenül hozzáférhetővé tenni a felhasználók számára.

A honlapon keresztül igen nagy mennyiségű adatot és kiadványt teszünk folyamatosan elérhetővé. Térítést csupán olyan információkért szükséges fizetni, amelyek nem állnak rendelkezésre a standardizált munkafolyamatok során, így egyedi igényre kell őket összeállítani, illetve amelyeknek személyi és dologi többletköltség-vonzata van.

A költségtérítés mértékének megállapítása a számviteli jogszabályokkal összhangban a hivatal önköltségszámítási szabályai alapján történik.

IV. Közzétételi politika

A) Termékeinket és szolgáltatásinkat a hivatal éves **Tájékoztatási programja** szerint elkészített [Katalógus](#), [Tájékoztatási naptár](#) és [Közzétételi naptár](#) foglalja keretbe.

B) A gyorstájékoztatók, a kiemelt konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükrök és az ezekhez kapcsolódó adatkörök publikálása szigorúan a [tájékoztatási naptárban](#) megadott napon reggel 9 órakor történik. A további, rendszeresen megjelenő kiadványok és a hozzájuk kapcsolódó adatkörök közlését heti pontossággal adjuk meg az Évközi, rendszeres kiadványok közzétételi naptárában. A kiadványok publikálása az engedélyezési folyamat lezárultával történik meg, a megjelenésről a felhasználók a honlapunk nyitólapján, az **Ajánlott kiadványaink** blokkban, valamint a Kiadványtár **Legfrissebb kiadványaink** menüpontjában értesülhetnek. Kiadványhoz nem kapcsolódó adatok közzétételéről a [stADAT](#)-ban a felhasználók a táblarendszer táblacímeinél, a [tájékoztatási adatbázisnál](#) a lekérdezés végrehajtásakor megjelenő frissítési időpontokból szerezhetnek információt. A közzététel formájáról, gyakoriságáról a honlapunkról elérhető [metaadatok menüpontban](#) közlünk részletes információt. A nemzetközi szervezeteknek átadott adatokat a statisztikai profilú szervezetek, elsősorban az Eurostat, az ENSZ és különböző szakosított szervezetei, az IMF, az OECD különféle adatbázisokban és kiadványokban saját tájékoztatási gyakorlatuknak megfelelően publikálják, más országok módszertanilag összehasonlítható adataival együtt.

Bár az így átadott adatokat az adott nemzetközi szervezet publikációiban is elérhetik a felhasználók, törekszünk rá, hogy a KSH legyen a Magyarországra vonatkozó adatok elsődleges forrása. Az Európai Uniónak történő adatátadást uniós jogszabályok szabályozzák, amelyek figyelembe veszik a felhasználói érdekeket is. Ezekről a jogszabályokról, valamint az adatátadás időpontjáról szintén a honlapunkról elérhető [metaadatok](#) menüpontban tájékozódhatnak a felhasználók. Az egyedi adatmegrendelések során először összeállított adatokat, amelyeket nem publikáltunk korábban semmilyen formában, az adatkérő megrendelése után a lehető legrövidebb időn belül rendelkezésre bocsátjuk, ezt az adatkérés volumene, összetettsége határozza meg.

C) A **nyilvánosságra hozás időpontját** egyrészt az adatoknak az adatfelvételhez képest legkorábbi rendelkezésre állása, a jó minőségű adatállományokhoz szükséges feldolgozási idő befolyásolja, másrészt igazodunk ahhoz is, hogy az Eurostat (és adott esetben más nemzetközi szervezet) adatátadásra vonatkozó jogforrásaiban meghatározottakkal összhangban dolgozzunk. Így az európai szinten előállított konjunktúramutatókat a vonatkozó uniós rendeletekben, keretirányelvekben megszabott határidők betartásával állítjuk elő. Emellett az sem fordulhat elő, hogy az Eurostat már publikál olyan magyar konjunktúramutatót, amit a KSH még nem hoz nyilvánosságra, és az sem, hogy az Eurostat gyorstájékoztatójában, amelyben minden vagy a legtöbb tagállam konjunktúramutatója szerepel, a magyar adat még nem elérhető vagy bizalmas megjelölésű. Adataink megjelenésének időszerűségét figyelemmel kísérik a vonatkozó jogszabályok és az európai gyakorlat tükrében.

D) A kiemelt konjunktúramutatók **közzétételének napon belüli időpontját** – ideértve az előzetes hozzáférés VIII. fejezetben ismertetett szabályait is – az határozza meg, hogy a gazdasági-társadalmi életben mielőbb felhasználhatók legyenek, ugyanakkor senkinek ne legyen lehetősége visszaélni ezekkel (a honlapon történő hozzáférés, illetve a sajtószobában a kapcsolatfelvétel időpontja a szerkesztőségekkel ezért igazodik a BÉT folyamatos kereskedési szakaszának kezdetéhez, az előző napon történő – kivételes és nyilvános szabályozásban rögzített – előzetes hozzáférés időpontja pedig ugyanezen szakasz lezárásához).

E) A [tájékoztatási naptár](#) a KSH honlap nyitóoldaláról érhető el. Az évközi és éves konjunktúramutatók, valamint a legfontosabb gazdasági és társadalmi adatközlések (gyorstájékoztatók és a kiemelt Statisztikai Tükrök) naptára egy naptári évre tartalmazza a megjelenések pontos, napra rögzített időpontját, és az előző év októberében publikáljuk. Az évközi rendszeres kiadványok [közvetélteli naptára](#) szintén elkészül egy évre előre, a megjelenés hetét megadva. Az [Eseménynaptár](#) alkalmazás segítségével a felhasználók kereshetnek is kategóriák szerint az események, illetve a gyorstájékoztatók között. A tájékoztatási naptárban meghatározott napi időpontoktól a legkritkább esetekben kényszerülünk eltérni. Ilyen **késedelem** csak jelentős technikai problémák felmerülésekor vagy számottevő adatminőségi aggályok esetén fordulhat elő. A késedelem okáról, a publikálás várható új időpontjáról a felhasználókat előzetesen értesítjük a tájékoztatási naptárban, közleményben, illetve a nyitóoldalon elhelyezett hírben.

V. Tájékoztatási csatornák

A hivatali tájékoztatás hatékonyságának egyik kulcstényezője a megfelelő tájékoztatási csatorna megválasztása. A KSH az online tájékoztatási formák mellett továbbra is fenntart egyéb csatornákat, amelyeken keresztül széles közönséghez jutnak el termékei.

A) A KSH számára az elektronikus tájékoztatás az elsődleges. Ezen belül jelenleg a **honlap** az, amely a közölt tartalom volumenéből és a kiszolgált célcsoportok sokféleségéből fakadóan nagyszámú közönséget elér.

A honlappal kapcsolatban a következő elveket követjük:

- Könnyű olvashatóság.

- A World Wide Web Consortium akadálymentes hozzáférésre vonatkozó irányelveinek tiszteletben tartása.
- [Akadálymentes tartalom](#) rendelkezésre állása külön oldalon.
- Könnyű eligazodás; ezt szolgálja a [honlaptérkép](#), a tematikus összefoglaló oldalak, az áttekinthető menürendszer. Sok tartalom több helyről is elérhető.
- Friss adat megjelenésekor az azt tartalmazó kiadvány mellett a kapcsolódó táblák és adatbázis megfelelő adatkörei is frissülnek.
- Archív tartalmak és új tartalmak világos elkülönítése.
- Egyszerű használat, pl. táblákhoz kapcsolódó ikonok jelzik a további tartalmakat; [interaktív grafikonoknál](#) használatot segítő buborékok; tájékoztatási adatbázis [felhasználói kézikönyv](#); az Eurostattól átvett [kész tábláknál](#) funkcióleírás.
- Gyors, megbízható működés.
- Felhasználói visszajelzésre, a hivatal munkatársaival való kapcsolatfelvételre különböző csatornák rendelkezésre állása.

A honlap által kiszolgált fő **célcsoportok**: a közigazgatás, a média, a kutatók, vállalkozások, diákok, magánszemélyek, adatszolgáltatók, továbbá a Magyarország iránt érdeklődő nem magyar közönség (például nagykövetségek kereskedelemfejlesztéssel, beruházásösztönzéssel foglalkozó szervezeti egységei). Ez igen széles kör, heterogén igényekkel. Ennek megfelelően honlapunk is igen nagy mennyiségű információt tartalmaz, melyet igyekszünk a különböző felhasználói csoportok eltérő igényeinek megfelelően közölni. Jelenleg a honlapon a sajtónak ([Sajtószoba](#)), a kutatóknak (Kutatószoba) és az [adatszolgáltatóknak](#) van dedikált aloldala, azonban a jövőbeli fejlesztésekkor igyekszünk más csoportok részére is speciális aloldalt, speciális információcsomagokat kialakítani.

Honlapunkon a következő **terméktípusok**, publikációk érhetők el: tájékoztatási adatbázis, kész táblarendszerek, kiadványok, vizualizációs eszközök. Ezekről bővebben a Termékportfólió című fejezetben olvashatnak.

A honlapon elérhetővé tett **termékek formátuma** adatbázis, statikus tábla, ahol lehetőség van továbbfeldolgozásra alkalmas módon exportálni az adatokat; a szöveges dokumentumok PDF-ben vagy HTML-ben jelennek meg, a térképek és interaktív grafikonok Scalable Vector Graphics formátumban láthatók. A honlap megjelenítése egyelőre személyi számítógépre optimalizált, mobilszközre fejlesztett tartalmakat nem közlünk. A honlap a főbb böngészőkkel azonos minőségben jeleníthető meg.

A **honlapon belüli eligazodást** szolgálja a honlaptérkép, a kiadványok közti keresést pedig a [Kiadványtár](#). A témakörök szerinti csoportosítás komplex áttekintést nyújt.

Az [E-polc](#) nevű alkalmazás a regisztrált felhasználók számára teszi lehetővé, hogy megvásárolt kiadványaikat, illetve azok elektronikus mellékletét bármikor elérhessék.

Az **adatok megjelenítésének** módja megértésükhöz kulcsfontosságú lehet. Ennek segítésére többféle alkalmazást vehet igénybe a felhasználó. A nyitóoldalon a Fontosabb adatok blokkban öt témában jelenik meg az adott mutatók időbeli alakulását megmutató vonaldiagram. Az [interaktív grafikonok](#) menüpontban radardiagramok, ciklusdiagramok, interaktív korfák, tematikus magyarországi és európai térképek érhetők el.

A gyorstájékoztatók és évközi rendszeres kiadványok megjelenésének követését teszi egyszerűvé a [közzétételi naptár](#) és az [eseménynapár](#).

B) A **közösségi médiában** való megjelenésünk az EU-INFÓ Statisztikai Szolgálat révén, illetve a népszámlálás idején kezdődött, s a jövőben e téren is fejlesztjük a kommunikációnkat.

C) Az **e-mailes kommunikáció** legnagyobb volumenben az Információs Szolgálatok, illetve a Sajtó- és kommunikációs osztály és a felhasználók között bonyolódik. Ennek standardizálása érdekében a honlapon űrlapot tettünk elérhetővé, amely a felhasználókat orientálja a szükséges információk megadása irányában, és meggyorsítja a válaszadást. Az e-mailben kiadott információk nem szabványosított Excel-fájlban készülnek, témától, adatkéréstől függ szerkezetük, formájuk.

D) Tájékoztatásunknak korábban legnagyobb, mára kevésbé jelentős szegmensét a **nyomtatott kiadványaink** jelentik, melyek nemcsak az egyéni megrendelőkhöz, vásárlókhöz jutnak el, hanem vállalatokhoz, a közigazgatás intézményeihez, a könyvtárak révén pedig még szélesebb körhöz. Célcsoportjuk az államigazgatás szereplőin kívül a versenyszféra, a magánszemélyek, oktatási-kutatási szféra, bizonyos kiadványok esetén gyakorlatilag a teljes társadalom.

Elkészítésük során az alábbi elveket tartjuk szem előtt:

- Stabilitás. Adott kiadványsorozat szerkezetében, struktúrájában, stílusában ne változzon gyakran, a nagyobb változásoknak legyen komoly indoka (például jelentős felhasználói igény).
- Gyorsan avuló információkat nem nyomtatunk ki. Éves nagy kiadványokat, legyenek azok főbb adattáraink (pl. a Magyar statisztikai évkönyv), vagy átfogó jelentéseket (pl. Magyarország sorozat) azonban nyomtatásban is publikálunk.
- Nyomtatott adattárakhoz mindig tartozik melléklet. 2013-ig általános volt a CD-melléklettel történő megjelenés, ma ehelyett internetes „mellékleteket” készítünk. Több elemző kiadványhoz is elérhetővé teszünk az E-polcon keresztül letölthető mellékletet, ami a kiadvány megállapításainak továbbgondolását, a feldolgozott témákhoz kapcsolódó további tájékoztatást segíti elő.
- Jól olvashatóság. A betűméret és a színek megválasztása segíti a könnyű olvasást, az ábrákban, térképeken való egyértelmű eligazodást.
- Egységes arculat. A tartalommal összhangban levő visszafogott megjelenés fejezi ki a kiadványok adott témához, sorozathoz tartozását, támogatja a mondanivaló megértését.
- A belső szerkezet áttekinthető, különféle eszközök segítik a navigálást (tartalom, ábrajegyzék, táblajegyzék. (Online, illetve webre szerkesztett kiadványoknál ezek a lehetőségek természetesen szélesebb körűek.)
- A nem KSH-s forrásokat feltüntetjük (online kiadványoknál kattintható hivatkozással látjuk el).

E) A **telefonos** megkeresésen alapuló hivatali tájékoztatás legfontosabb jellemzői az azonnali kétoldalú információcsere, a gyorsabb tájékoztatás. Az ilyen típusú kapcsolat során a legfőbb elvek

- a partner kérdésének egyértelműsítése,
- a pontosság,
- a gyors válaszadás.

F) A **postai levélben** történő tájékoztatás – az elektronikus levelezéshez képest hosszabb határidő miatt – veszített jelentőségéből, de bizonyos ügytípusoknál még mindig bevett gy-

korlat a használata. Az ilyen típusú megkeresések jellemzően az információszolgáltatásokhoz érkeznek ügyfeleinktől.

G) A **személyes**, élőben történő kapcsolatfelvétel során történő **tájékoztatás** fő keretét az információszolgáltatások jelentik, emellett különböző rendezvényeken, a szélesebb közönségnek vagy valamilyen speciális felhasználói csoportnak szervezett eseményen is sor kerülhet információk átadására. Előbbire példa a nyílt nap, utóbbira a különböző sajtóesemények.

Offline és online publikációs formák nem mindig választhatók szét, van arra lehetőség, hogy a különböző csatornák kiegészítsék egymást. Erre példa a nyomtatott kiadványok interneten elérhető melléklete bővebb számmal, a honlap statikus tábláinak nyomtatási verziója, a letölthető kiadványok nyomtatásra optimalizálása, beleértve a színek elkülöníthetőségét is, ami az ábrák, térképek esetén lényeges.

A **preferált tájékoztatási csatornák** megválasztásáról komplex szempontrendszer alapján döntünk. Ebben a legfontosabb összetevők:

- adatbiztonság, adatvédelem, jogbiztonság: a közölt adatok ne legyenek manipulálhatók, felülírhatók, forrásmegjelölés nélkül saját szellemi terméként értékesíthetők;
- továbbfelhasználhatóság: a publikációs formák tegyék lehetővé az adat beépítését, továbbszámítását, kombinálását, a vizuális eszközök legyenek interaktívak;
- költséghatékonyság: minél több felhasználóhoz, minél alacsonyabb költséggel eljuttatni adott terméket;
- felhasználók ellátottsága infokommunikációs eszközökkel;
- gyorsaság: adott adat, kiadvány minél gyorsabban nyilvánosságra kerüljön, minimális hibakockázat mellett.

E szempontok érvényesítése érdekében felhasználjuk a véleménykutatások eredményeit, a letöltési és értékesítési adatokat, figyelemmel kísérjük más statisztikai hivatalok és nemzetközi intézmények tájékoztatási gyakorlatát, fejlesztéseit.

VI. Termékportfólió

Az előállított termékek ellenőrzött folyamatok során készülnek. Az egyes részfolyamatokat jogszabályok, nemzetközi és hazai minőségi irányelvek, belső előírások, kézikönyvek vezérlik, betartásukat nyomon követjük, ellenőrizzük. Ilyen előírások többek között a Minőségi irányelvek, a Kiadványkészítési kézikönyv, az Arculati kézikönyv. Ezek szabályozzák például a források kiválasztását, az alkalmazandó módszerek közötti választást, a tájékoztatási csatornák közötti választás mechanizmusát. Az esetleg mégis előforduló hibák javítására külön eljárások léteznek – erről az Adatminőség című fejezet ad részletesebb tájékoztatást.

A KSH által előállított termékeket legnagyobb részben standard módon, előredefiniált formátumban és közönségnek készítjük.

A) A KSH legszélesebb körben használt termékei a nem egyedi, valamilyen szinten **aggregált adatok**. Ezeket a honlapon tematikusan csoportosítva közöljük, adatbázisba, illetve statikus (kész) táblákba szervezve. Adattár típusú kiadványokban, illetve különböző kiadványok mel-

lékleteként is érhetőek el táblázatok. Adatokat minden célcsoport használ, különbség inkább azok preferált formátumát tekintve adódik.

A datainkat **többféle térségi szinten** (országos, regionális, megyei, kistérségi, járási, települési, Budapest kerületeire, illetve településegységekre vonatkozóan) tesszük elérhetővé, és országok közti összehasonlítást is lehetővé tevő nemzetközi adatokat is közlünk. A technikai fejlődés eredményeként lehetővé válik a térstatisztikai adatok közlése, ezek azonban egyelőre szűk területen, a mezőgazdasági összeírás, illetve a 2011. évi népszámlálás adattállományaihoz kapcsolva léteznek. A geokódolt adatoknak megfelelő tájékoztatási formák kialakítása folyamatban van.

Az adatok **megjelenési gyakorisága** – az adatgyűjtés sajátosságaitól függően – havi, negyedéves, féléves, éves vagy ennél ritkább. Az időbeli összehasonlítást lehetővé tevő időszakokat is felhasználóink rendelkezésére bocsátjuk, a [leghosszabb \(közel másfél évszázados\) idősorokkal](#) a népesedésszisztiában rendelkezünk.

- B) Az adatokat kísérő, azok előállítására, minőségére vonatkozó információkat tartalmaznak az úgynevezett leíró **metaadatok**. Ezek jelentősége az adatok helyes értelmezéséhez, helyes következtetések levonásához nélkülözhetetlen. A KSH törekszik arra, hogy minden adatközléséhez kapcsolódóan láthatóvá tegye a metaadatokat: online tábláinkból, adatbázisunkból ezek egy kattintással elérhetőek. A metaadatok a honlap [metaadatok](#) menüpontjában alfabetikusan vagy téma szerint kereshetőek. Nyomtatott kiadványainkban is találunk módszertani leírásokat, információkat az olvasók.
- C) A hivatal az adatok összeállításával vagy elemzésével több műfajba sorolható **kiadványokat** állít elő. Ezek más-más célcsoportnak, más-más nyelvezettel és céllal készülnek, tartalmi és formai jellemzőik az eltérő közönség céljainak való megvalósítást szolgálják. A kiadványok fajtái:
1. **Elemzések.** A hivatal elemzései több alcsoportba sorolhatók felhasználóik, az elemzett időszak és területi egység, a téma, illetve a közölt háttérinformációk mennyisége és mélysége szempontjából.
    - [Gyorstájékoztatók.](#) A hivatal által előállított legfontosabb rövid távú mutatók, köztük a konjunktúramutatók megjelenéséhez kapcsolódó, rövid (1 oldalas), szöveges értelmezést is tartalmazó kiadványtípus, amely mindig az adott mutató első közlését tartalmazza. A Gyorstájékoztatók mindig tartalmazzák az országos adatot, ahol lehetőség van rá, regionális, illetve megyei adatokat is közölnek (néhány téma esetén egyéb területi egységekre, például idegenforgalmi régióra vagy város-község bontásban is). Tartozik hozzájuk táblamelléklet, valamint ábrákat is tartalmaznak. Célcsoportjuk elsősorban a média, a vállalati szféra döntéshozói, továbbá a közigazgatás. A gyorstájékoztatók mindegyike ingyenesen letölthető a honlapról.
    - Szakstatisztikai elemzések, műhelytanulmányok a [Statisztikai Tükörben](#). Ezek az elemzések az adott szakstatisztika iránt érdeklődő közönségnek szólnak. Az elemzés mélysége és a közölt háttérinformációk mennyisége kiadványonként változó, terjedelme jellemzően nem haladja meg a 10 oldalt. A sorozatba tartozó elemzések között vannak havi, negyedéves, féléves, illetve éves gyakoriságúak is. Országos, illetve területi egységekre vonatkozó elem-

zések is megjelennek ebben a formátumban. Az elemzés könnyebb értelmezését ábrák és szövegek táblák szolgálják. A Statisztikai Tükrök ingyenesen letölthetők a honlapról.

- Önálló témakörben az egyes részterületekről – az adatok rendelkezésre állását követően a lehető legkorábbi időpontban – készülnek az **éves jelentések**. Ezek a kiadványok a hozzájuk tartozó táblázatos résszel, valamint módszertannal évente bemutatják az egyes szakterületek helyzetét. A területi dimenzió ezekben a kiadványokban is megjelenik, az adott téma szempontjából releváns mélységig, többnyire regionális, esetenként megyei szinten. Ezek célcsoportja a közigazgatás, vállalati szféra, kutatók adott szakterület iránt érdeklődő szegmense. Az éves jelentések a honlapunkról letölthetők.
  - **Átfogó elemzések.** Ide tartoznak a nagyobb terjedelmű, valamilyen társadalmi vagy gazdasági jelenségek, folyamatok összefüggéseinek feltérképezésére vállalkozó kiadványok, valamint olyan publikációk, amelyek például indikátorrendszerek alapján vizsgálják jelenségeket. Ezek célcsoportjai a média, a közigazgatás, a kutatók, a vállalati szféra, a társadalom szélesebb rétegei. A felölelt időszak általában egy vagy néhány év, de bizonyos esetekben ennél hosszabb is lehet (például a Magyarország, 1989–2009, vagy a Századok statisztikája című kiadvány). Az átfogó elemzések törekszenek a területi dimenzió megjelenítésére is, az adott téma szempontjából releváns mélységben. E kiadványok egy része elérhető a honlapon is ingyenesen, vagy megvásárolható nyomtatott formában.
2. **Adattárak.** A hivatal által készített adattárak közé sorolhatók az évkönyvek, zsebkönyvek, a statikus adattáblák, valamint az adatbázisok. Az online elérhető adattáraink közé sorolhatjuk a [tájékoztatósi adatbázist](#), valamint a kész táblarendszereinket: a [stADAT](#) mellett a [Társadalmi haladás mutatói](#) (THM) táblarendszerét, továbbá az [Eurostattól átvett, magyar nyelvű táblákat](#). Nyomtatott adattáraink egy részéhez tartozik megvásárolható internetes melléklet. Speciális adattár a [Helységnévtár](#), amely lekérdezhető formában tartalmaz területi adatokat, szöveges információkat a településekről, de számadatait táblázatos formában is letölthetők.
  3. **Népszerűsítő és ismeretterjesztő** célokat szolgáló kiadványok. Ezek a kiadványok a statisztika népszerűsítését, illetve megismertetését szolgálják. Külsejük e céloknak megfelelően színesebb, tartalmuk pedig egyszerűbben és tömörebben megfogalmazott az átlagosnál. Ezek nyomtatott verzió mellett online formában is elérhetők. Ritkán tartozik hozzájuk számottevő adattömeg, ezért mellékletük nincs. Célcsoportjuk a média, a szélesebb, statisztika szempontjából laikus olvasóközönség, a Magyarország iránt érdeklődők nem magyar anyanyelvű köre (például nagykövetségek, turisták).
  4. **Webre szerkesztett** tartalmak. A kiadványok közül a [Szám-lap statisztikai magazin](#) és 2014. júniusától a megyei tájékoztatók tartoznak ide. A PDF-ben készülő letölthető kiadványokhoz képest hozzáadott szolgáltatásokat tartalmaznak.
  5. **Folyóiratok.** A hivatal jelenleg három folyóiratot publikál (az egyiket a Népeségtudományi Kutatóintézettel együttműködésben), amelyek eltérő közönségnek készülnek. A havonta megjelenő Statisztikai Szemle, a kéthavi Területi Statisztika és az évente négyszer publikált Demográfia tudományos cikkeket közöl magyar és külföldi szerzők tollából. Nyomtatott példányszámuk 450–2000 közötti megjelenésenként. A folyóiratok számai a megjelenést követő

hónaptól online formában is elérhetőek, térítésmentesen. A Statisztikai Szemle online verziója egy külön funkcióval, az alapítástól, 1923-tól kereshető cikkek archívumával is rendelkezik.

6. **Osztályozások, módszertani kiadványok.** Ezek egyrészt a nómenklatúrákban bekövetkezett változásokat mutatják be, másrészt az adatok értelmezését és megértését támogató módszertani ismereteket adják át a felhasználóknak. Célcsoportjuk jellemzően a kutatók, illetve az adatszolgáltatók, így például a vállalati szféra adott témában érintett része (ez egyes osztályozások esetén igen széles kör is lehet). Osztályozások esetén a honlapon táblázatos, illetve szöveges verziók érhetők el ingyenesen, a nyomtatott verziók (papíralapú kiadványok) és az adathordozón, vagy elektronikusan (e-mail-ben) átadott állományok (Excel, Word) térítés ellenében szerezhetőek be. Magyarország helységnevkönyve is idetartozik.
7. **Egyéb publikációk:** egyrészt különféle vizualizációs eszközöket sorolhatunk ide, az interaktív korfákat, térképeket, diagramokat, másrészt olyan alkalmazásokat, mint például a Hét kérdése, amely adott témában érdeklődőket kívánja bevonni játékosan a statisztikába. Ezek a honlapunkon férhetőek hozzá.

Termékeink másik részét **csoportra vagy személyre szabott termékek** teszik ki: adat-összeállítások, mikroadatok, felhasználói igényre készített elemzések.

- D) **Aggregált** – nem egyedi – adatokból készített **összeállításokat** bárki igényelhet. Ezek anynyiban személyre szabottak, hogy vagy nem állnak rendelkezésre az igényelt bontásban a honlapon, vagy rendelkezésre állnak, de olyan kiadványban, amit a felhasználó nem kíván teljes egészében megvásárolni, vagy elérhető az adatok, de a lekérdezésükkel, kimásolásukkal a felhasználó nem kíván foglalkozni, ezzel a KSH-t bízva meg. E szolgáltatás nem ingyenes.
- E) A statisztikai adatok tudományos célú kutatására – az egyedi statisztikai adatok felfedés elleni védelme, illetve az adatvédelemmel kapcsolatos jogszabályok szigorú betartása mellett – a KSH tudományos célból lehetővé teszi a **közvetlen azonosításra alkalmatlan állományokhoz** való hozzáférést is a KSH biztonságos környezetében, illetve anonimizált mikroadatokhoz való hozzáférést anonimizált mikroadat-kiadás formájában. A közvetlen azonosításra alkalmatlan állományokon való, tudományos célú hozzáférés keretében a KSH hozzáférést térítés nélküli és térítéses formákban is nyújt. A KSH a térítés nélkül kutatható adatállományok körét a honlapon közzéteszi és naprakészen tartja. Amennyiben az adatkérés térítés nélkül kutatható adatállományokra irányul, úgy a KSH a hozzáférést és a biztonságos környezetben létrehozott kutatási eredmények adatvédelmi szempontú ellenőrzését térítés nélkül teljesíti. Amennyiben az adatkérés nem térítés nélkül kutatható adatállományokra irányul, hanem egyedi szempontok szerinti adatösszeállítás szükséges, úgy az adatállomány egyedi előállítására tekintettel, az adatállomány előállítása, illetve a létrehozott kutatási eredmények adatvédelmi szempontú ellenőrzése költségtérítés ellenében lehetséges egyedi, az önköltségszámítás szabályain alapuló költségkalkuláció alapján. Mikroadatokhoz ötféleképpen férhetnek hozzá tudományos célból a kutatók:
  - **A KSH épületében található Kutatószobában.** A kutató ilyen esetben a kutatószobában végzett kutatás felfedési kockázat szempontjából ellenőrzött eredményeit kapja meg, magukat

a kutatás alapját képező mikroadatokat nem. A kutatószoba használatának szabályait és az eredmények felhasználási feltételeit a kutató és a KSH között kötött szerződés határozza meg.

- **Távoli hozzáféréssel.** Ilyen esetben a kutató biztonságos informatikai környezetben, meghatározott hozzáférési pontokról, a kutatószobai környezet működésével teljes mértékben azonos működési körülményeknek megfelelően férhet hozzá a mikroadatokhoz. A kutatószobai környezetnek megfelelően a kutató a végzett kutatás felfedési kockázat szempontjából ellenőrzött eredményeit kapja meg, magukat a kutatás alapját képező mikroadatokat nem. A biztonságos környezet használatának szabályait és az eredmények felhasználási feltételeit a kutató és a KSH között kötött szerződés határozza meg.
- **Távoli végrehajtással.** Ennek során a kutató úgy végezhet elemzést az állományon, hogy nem látja azt. Ekkor a hivatal dolgozói a kutató által a KSH rendelkezésére bocsátott specifikáció alapján végzik el a szükséges elemzéseket, műveleteket az adatállományon, és a kutató az adatvédelmi szempontból ellenőrzött kutatási eredményeket kapja meg. Az eredmények előállítási és felhasználási feltételeit a kutató és a KSH között kötött szerződés határozza meg.
- **Anonimizált mikroadat-kiadással.** A kutatók egyedi igényeiknek megfelelően összeállított, felfedés elleni védelemmel ellátott, anonimizált mikroadat-állományokat igényelhetnek. Az adatállomány felhasználási feltételeit a kutató és a KSH között kötött szerződés határozza meg.
- **Nyilvános mikroadatfájlok** révén. A nyilvános, interneten bárki számára hozzáférhető nyilvános mikroadatfájloknak három típusát különböztetjük meg: tesztfájlokat, amelyek a vonatkozó mikroadatállomány teljes változókészletével rendelkeznek, így a kutató elő tudja készíteni az elemzését, elkészíteni a programkódot; oktatási célú fájlokat, amelyek általában korlátozott számú változót tartalmaznak és kutatási célra nem alkalmasak; kutatási célra alkalmas nyilvános mikroadatfájlokat, amelyek azonnal kutathatók. A nyilvános mikroadatfájlok a KSH honlapján felhasználási feltételeikkel együtt, bárki számára térítés nélkül elérhetőek.

A KSH adatvédelmi politikája, adatvédelmi szabályzata, illetve az adathozzáférési szabályzata tartalmazza az aktuális lehetőségeket, szabályokat, a hozzáférés módjának részleteit.

- F) Megrendelésre készülő, **személyre szabott publikációk.** Ilyen kiadványok elkészítése – többségükben elemzések, de elképzelhetők népszerűsítő broszúrák, egyebek is – kapacitásaink függvényében pontosan specifikált megrendelői igényre történik. Az elemzés készítésének díját a megrendelő és a KSH közötti egyedi szerződés határozza meg.

VII. Felhasználókkal való kapcsolat

- A) Termékeink, szolgáltatásaink végső célja, hogy eljussanak felhasználóinkhoz, és kiszolgálják az igényeiket. Éppen ezért felhasználóink visszajelzései, kritikája, javaslatai értékes információforrást jelentenek számunkra. A különböző felmérések eredményeként rendelkezésünkre álló véleményeket, valamint a spontán beérkező észrevételeket a KSH összegyűjti, rendszerezi, és beépíti termékeinek, szolgáltatásainak fejlesztése során. A jelenleg rendelkezé-

sünkre álló információk alapján a leginkább ezek a **csoporthok** elkülöníthetőek felhasználóink között: nemzetközi statisztikai szervezetek; közigazgatás; média; vállalkozások; kutatók; diákok; magánszemélyek. Közülük a média speciális abból a szempontból, hogy a különféle sajtóorgánumok révén a KSH által előállított adatok, információk a lakosság széles rétegeihez jutnak el. A másik kiemelt felhasználói csoport pedig a közigazgatás, de különösen a kormányzat, amely adataink ismeretében hoz olyan döntéseket, amelyek hatással vannak mindennapi életünkre is.

- B) A KSH különféle **témákban** törekszik arra, hogy megismerje felhasználói véleményét. Ezek az alábbiak: a) adatok, szakstatisztikák; b) publikációk; c) szolgáltatások; d) egyéb témák, például a KSH imázsa, vagy az intézménybe vetett bizalom.
- C) Megkülönböztetjük azokat az eseteket, amikor a felhasználók észrevételei strukturáltan állnak rendelkezésünkre, mégpedig felhasználói fórumok, kérdőíves, telefonos vagy személyes (interjúalapú vagy fókuszcsoport-alapú) megkérdezés során, illetve azokat, amikor valamilyen más módon jutunk hozzájuk (spontán visszajelzések az egyes szakértőkhöz, akár valamilyen eseményen, ahol a KSH munkatársai részt vesznek, akár a hivatalos csatornákon, így például a Postaládán keresztül). A felmérések formája leggyakrabban a **kérdőíves megkérdezés**. Ennek egyik eszköze a honlapot használó ügyfeleink számára jól ismert **Hét kérdés**e felület, amely alkalmas egyszerű kérdések és válaszlehetőségek feltüntetésére, a válaszok gyors értékelésére. További módszerek a **felhasználói fórumok**, a **fókuszcsoportok** és a **mélyinterjúk**.
- D) A közvetlen megkérdezéseken túl **egyéb módszereket** is alkalmazunk felhasználóink igényeinek megismerésére. A honlapunk látogatóinak kattintásairól, letöltéseiről gyűjtött adatokat annak érdekében elemezzük rendszeresen, hogy minél inkább felhasználóink logikájához alkalmazkodó struktúrában közöljük az információkat, vizsgáljuk az adatköröket és kiadványokat keresettség alapján. Erről a honlapunkon elérhető [adatvédelmi tájékoztatóban](#) informáljuk látogatóinkat.
- E) Tisztában vagyunk vele, hogy a felhasználóink által hozzánk eljuttatott minden információ – legyen az bár éles kritika is olykor – érték, amit nem pazarolhatunk el. Partnereink drága idejüket fordítják arra, hogy megosszák velünk ezeket. Ezért a felmérések eredményeit felhasználjuk a fejlesztési irányok meghatározásánál és a konkrét fejlesztési intézkedések megtervezésénél.
- F) A végrehajtott véleménykutatások főbb eredményeit közzétesszük honlapunkon, az ezek alapján elvégzett fejlesztésekről szintén beszámolunk.

VIII. Egyidejű hozzáférés és kivételek

Az adatainkhoz, kiadványainkhoz való egyidejű hozzáférés alapvető elv, mely a felhasználók egyenlőségéből fakad. Egyes kiemelt felhasználói csoportok gazdasági-politikai életben betöltött

szerepéből fakadóan nagyobb érdek fűződik ahhoz, hogy hamarabb hozzájussanak az információkhoz. Ilyen ok a média esetében, hogy a nyilvánosságra kerülő adatokhoz tartozó háttérinformációkat is be tudják építeni tudósításaikba, cikkeikbe, a legmagasabb szintű politikusok – kormánytagok – esetében pedig, hogy az adatok nyilvánosságra kerülésekor reagálni tudjanak azokra, ismerjék az okokat és számolhassanak a lehetséges következményekkel.

Az előzetes hozzáférés nagyon szűk körre terjed ki, ellenőrzött és célhoz kötött, az így rendelkezésre bocsátott információval való visszaélés lehetősége minimalizált. Ezt belső technikai és egyéb szabályok biztosítják, az előzetes hozzáférés típusától függően.

- A) A sajtószobában megjelenő újságírók a 9 órakor történő közzétételt megelőzően, 8.30-kor olvashatják a kiemelt konjunktúramutatókat tartalmazó gyorstájékoztatókat, és statisztikai tükröket, előkészíthetik tudósításukat, de szerkesztőségükkel csak pontban 9 órakor, a KSH általi nyilvánosságra hozatal pillanatától közölhetik ezeket a kiemelt makrogazdasági adatokat. A sajtószoba használatának feltételeit minden médiumnak írásos nyilatkozatban kell elfogadnia, amely kiterjed a feltételek megsértése esetén alkalmazható jogkövetkezményekre. Ezek a megfelelő polgári jogi kárfelelősség mellett arra is utalnak, hogy a sajtószoba használati szabályait megszegő szervezetet a KSH akár végleg eltilthatja a sajtószoba használatától.
- B) A fenti körbe nem tartozó gyorstájékoztatókat és statisztikai tükröket – előzetes egyeztetés alapján – az ezt igénylő **hírügynökségeknek, szerkesztőségeknek** a megjelenés napján 8.30-kor elektronikusan eljuttatjuk.
- C) A **kormány** tagjainak, illetve a Magyar Nemzeti Bank elnökének meghatározott gyorstájékoztatókat és statisztikai tükröket juttatunk el a megjelenést megelőző napon 17 órakor, a Budapesti Értéktőzsdén folyó kereskedés folyamatos szakaszának zárása után. Minden érintett olyan témájú gyorstájékoztatót kap meg, aminek ismerete nélkülözhetetlen a munkájához. Az adott minisztériumon, illetve a Magyar Nemzeti Bankon belül csak egy-egy személy fér hozzá ezekhez az információkhoz, felelős felhasználásukat szigorú szabályozás biztosítja.
- D) A **nemzetközi szervezeteknek** átadott adatállományok az adatküldés időpontjában szintén embargósak lehetnek. Az Eurostat részére történő adatátadás során biztonságos csatorna zárja ki illetéktelen részéről az adatokhoz való hozzáférést.

IX. Adatminőség

- A) Az adatminőségnek több összetevője van; ezek közül néhányat más alfejezetekben foglalkoztunk, de ezeket is érintjük. A **minőség dimenzióit** a statisztikában a következők szerint értelmezzük:
- relevancia: az adat legyen alkalmazható arra a célra, amire szánták, illetve amire a felhasználók keresik;
  - pontosság: a statisztikai adat a lehető legnagyobb mértékben közelítse a jellemezni kívánt valós értéket;
  - időszerűség: a publikálás ideje és a leírt jelenség referenciaideje közötti időszak hossza a lehető legkisebb legyen;

- időbeli pontosság: a publikálásra eredetileg tervezett időpont és a tényleges közlés ideje essen egybe;
- hozzáférhetőség: olyan formában, formátumban legyenek elérhetőek az adatok, amely a felhasználók számára könnyebben használható;
- érthetőség: a statisztikai adatok mellett rendelkezésre kell bocsátani azok értelmezését segítő információkat (metaadatokat, elemzéseket) és az adatok minőségére vonatkozó információkat;
- összehasonlíthatóság és koherencia: a statisztikai adat legyen összhangban a többi, vele logikai, gazdasági, társadalmi összefüggésben álló más adattal, és legyen alkalmas az időbeli, területi és tárgykörök közötti összehasonlításra.

Az adatok, termékek minőségi dimenzióival a KSH minőségpolitikája, a statisztikai folyamatok minőségével a [minőségi irányelvek](#) foglalkoznak részletesebben. Nemzetközi szinten az [Európai Statisztikai Rendszer Minőségügyi Deklarációja](#), az [Európai Statisztika Gyakorlati Kódexe](#), illetve az ENSZ Közgyűlése által elfogadott, [A hivatalos statisztika alapelvei](#) című dokumentum alkotják a – részben kötelező, részben ajánlásként működő – kereteket.

B) A felhasználó akkor tudja a legcélszerűbben felhasználni adatainkat, ha tisztában van azok minőségével. A fenti minőségdimenziók közül tájékoztatási szempontból elsősorban a pontosság, az érthetőség és az összehasonlíthatóság, koherencia szintjére kell figyelemmel lenni. A **pontosságot** többféle mutató segítségével mérjük, ezeket szakstatisztikánként a honlap metaadatok menüpontjában közöljük. Ilyen mutatók a válaszolási arány, a pótlás aránya és módja, a mintavételi hiba.

Az **összehasonlíthatóságra, koherenciára** is közlünk a honlap metaadatok menüpontjában olyan információkat (idősorok hossza, nemzetközi összehasonlíthatóság, konzisztencia a szakstatisztikák között), amelyek segítik a felhasználó tájékozódását.

Külön érdemes a felhasználót tájékoztatni a **nem véglegesnek tekintett adatok** ilyen minőségéről. Nem végleges adat az úgynevezett előzetes adat. Előzetes adatot közlünk valamennyi gyorstájékoztatónkban és számos további publikációnkban, amire felhívjuk felhasználóink figyelmét. Az előzetes adatokat a nyomtatott kiadványokban + szimbólummal, honlapunkon a statikus táblákban kék színnel jelezzük.

Arról, hogy az előzetes adat minősége mennyiben tér el a véglegesétől, a honlap metaadatok menüpontjában található információk nyújtanak eligazítást.

Fontos megjegyeznünk, hogy a KSH előrejelzéseket nem közöl, ez a kutatóintézetek illetékességébe tartozik a magyar gyakorlatban.

C) Az adatminőséghez értelemszerűen szorosan kapcsolódik a **revízió és a hibajavítás** kérdése. A két folyamat eltér az okokat és az alkalmazott módszereket tekintve, és a felhasználóknak is képesnek kell lenniük a kétféle javítás elkülönítésére. A revideálás oka az lehet, ha az idő előrehaladtával újabb, pontosabb, részletesebb adatok állnak rendelkezésünkre, amelyek alapján pontosítani tudjuk becsléseinket; ha változott a statisztikai módszertan; ha adatszolgáltatási hiba miatt volt szükség utólagos javításra; ha módszertani okok miatt technikai korrekcióra van szükség. Az évközi havi, illetve negyedéves adatok általában előzetesnek tekintendők, a későbbiek során módosulhatnak. A hibajavítást az indokolja, ha az adatok

publikálása után tudomásunkra jutott, hogy téves a közlés tartalma, ami az adatfeldolgozás, elemzés, tájékoztatás során bekövetkező – emberi vagy technikai – hiba eredménye lehet. A revíziós gyakorlat szakstatisztikánként eltér, amiről szintén a honlap metaadatok menüpontja nyújt tájékoztatást, a nagyobb változásokról felhasználóinkat különböző fórumokon is tájékoztatjuk.

Hiba esetén a felhasználókat igyekszünk több csatornán tájékoztatni a javítás tényéről, lezárulásáról, illetve ha még nem zárult le, de a hibás kiadványt, adatot visszavontuk, akkor arról, hogy a javítás folyamatban van.

D) Az adatminőséggel kapcsolatos szempont az adataink felhasználásával kapcsolatos információk nyilvánosságra kerülése, amennyiben ezek az információk, visszajelzések az adataink minőségére vonatkozó kritikát tartalmaznak, vagy az adatok hibás felhasználásával keletkeztek, vagy pedig az adatok félreértelmezésén alapulnak. Az **adatminőséget érő kritikák** esetén a szakstatisztikusok áttekintik a felhasználói visszajelzést, és a kritika indokoltságától, jelentőségétől, a közlés által érintett sokaság nagyságától függően – a kommunikációs politikának megfelelő módon, helyen és időben – tesznek közzé választ vagy csatolnak vissza a felhasználónak közvetlenül. Az **adatok hibás felhasználásával**, illetve **félreértelmezésével** keletkezett, a médiában megjelent tudósításokat, híreket vagy más fórumon elhangzottakat illetően a KSH reakcióját a hiba, illetve félreértelmezett információ jelentősége, az elért közönség nagysága szintén befolyásolja.

X. MELLÉKLETEK

I. A KSH hibajavítási gyakorlata

A KSH a statisztikai adatok előállítása során szigorú minőségbiztosítási elveket és szabályokat alkalmaz. Mindezek betartása mellett is előfordulnak azonban hibák, amelyek egységes javítási módja és a javított információk közzététele elengedhetetlen egy olyan statisztikai hivatal számára, amely a felhasználók számára minél átláthatóbb módon kíván működni. A hibák felfedezésének és kijavításának egységes eljárási rendje segíti a felhasználókat a helyesbített információk elérésében, és szándékaink szerint minimalizálja a téves adatok felhasználásával okozott károkat.

Hibának tekintünk minden inkorrekt statisztikai információt, amely a KSH által már megjelentetett publikációkban, közzétett, illetve átadott adatállományokban és egyéb információkban felmerül, és ami nem revízió tárgya. A közlési hiba nem azonos a statisztikai hibával, bár esetenként abból is származhat. A közlési hiba lehet:

- számszaki (táblázatban, ábrában, térképben, szövegben közölt téves információ),
- szöveges (helyesírási, nyelvtani, stilisztikai, fogalmazásbeli, illetve olyan ténybeli hiba, ami nem kifejezetten számszaki, magyar és angol nyelven egyaránt),
- formai (a nyomdai vagy a webes megjelenítés során felmerült hiba, például rosszul olvasható sorok, oldalak, a jelmagyarázatban nem elkülöníthető színezés, a tükörbe nem illeszkedő kiadványoldal, nyomtatási hiba kiadványborítón, téves színezés térképnél vagy ábránál).

A hibajavítás során az a célunk, hogy

- a felhasználó minél nagyobb valószínűséggel megkapja az erre vonatkozó információt, mégpedig különösen az érintett statisztikai információval, a javított információ pontos helyével, a kijavított információval, a javítás idejével és lehetőség szerint a hiba okával kapcsolatban;
- a KSH nyomon tudja követni a hibásnak bizonyult dokumentumokat, szükség esetén következtetéseket vonhasson le a munkafolyamatok racionalizálása, a hibalehetőségek csökkentése érdekében.

II. A Központi Statisztikai Hivatal gyorstájékoztatóihoz és konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükreihez való előzetes hozzáférés szabályai

A KSH a gyorstájékoztatóit és a konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükreit a tájékoztatási naptárban és a tájékoztatási programban meghatározott közzétételi napokon délelőtt 9.00 órakor teszi közzé.

A KSH az alábbi állami döntéshozó szervek számára biztosít a lehető legszűkebb személyi körben előzetes hozzáférést a szervezet által igényelt gyorstájékoztatókhoz és konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükrökhöz:

- Miniszterelnök,
- Miniszterelnökség,
- Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium,
- Emberi Erőforrások Minisztériuma,
- Nemzetgazdasági Minisztérium,
- a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, valamint
- Magyar Nemzeti Bank.

A minisztériumi (MNB-) vezetők felkészülése érdekében a szervezet által igényelt gyorstájékoztatókat

tatókat és konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükröket a KSH a szervezet által megadott személyek elektronikus címére a publikálást megelőző nap – a Budapesti Értéktőzsde szabad kereskedési idő zárásához igazodva – 17 órakor továbbítja. Az embargó szabályai szerint a hivatalos közzétételt megelőzően az adatok nem kerülhetnek nyilvánosságra. Az embargó betartásért és az adatok bizalmas kezeléséért azon intézmények vezetői felelnek, akik számára a KSH megfelelő keretek között biztosította az előzetes hozzáférést.

A KSH azon hírügynökségek és szerkesztőségek részére, amelyek jelezték igényüket, a gyors-tájékoztatókat és a konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükröket a publikálás napján 8.30-kor továbbítja a szerkesztőség által megadott elektronikus címre, az alábbi kivételekkel:

- Bruttó hazai termék (GDP) előzetes adata,
- Bruttó hazai termék (GDP),
- Előzetes ipari adatok,
- Fogyasztói árak.

E kiadványok esetében a KSH a sajtó számára előzetes hozzáférést kizárólag az erre a célra működtetett sajtószobában biztosít. A sajtószobában nincs lehetőség az embargó lejártáig külső kapcsolat létesítésére.

A sajtó munkatársai, a hírügynökségek és szerkesztőségek a sajtószobás adatkiadás rendjét előzetesen megismerik, és azt aláírásukkal elfogadják, ezzel vállalják az embargó megsértésének felelősségét. Az embargó betartását írásban vállalt hírügynökségek és szerkesztőségek a következők:

- Balatontipp
- Bloomberg
- Dow Jones
- Duna TV
- Figyelő
- FN24
- Gazdasági Rádió
- Index.hu
- Infolilág
- Magyar Hírlap
- Marketinginfo
- Menedzsment Fórum
- MTI
- MTV Híradó
- Napi.hu
- Napi Gazdaság
- Népszabadság
- Pannon Lapok
- Portfolio.hu
- Reuters
- Privátbankár
- Tőzsdefórum
- Vajda Angéla
- Wall Street Journal

Az embargó megsértése maga után vonja a KSH által nyújtott előzetes hozzáférés lehetőségének időleges vagy ismétlődő embargósértés esetén végleges visszavonását.

III. A Központi Statisztikai Hivatal gyorstájékoztatói és konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükröi

Havi gyakorisággal megjelenő gyorstájékoztatók

- Ipari adatok (első becslés)
- Építőipar
- Foglalkoztatottság
- Fogyasztói árak
- Ipari termelői árak
- Keresetek
- Kereskedelmi szálláshelyek forgalma
- Kiskereskedelem (első becslés)
- Külkereskedelmi termékforgalom (első becslés)
- Mezőgazdasági termelői árak
- Munkanélküliség
- Népmozgalom

Negyedéves gyakorisággal megjelenő gyorstájékoztatók

- A kormányzati szektor bevételei és kiadásai
- Beruházás
- Bruttó hazai termék (GDP) (első becslés)
- Lakásépítések, építési engedélyek

Féléves gyakorisággal megjelenő gyorstájékoztató

- Állatállomány

Éves gyakorisággal megjelenő gyorstájékoztatók

- A fontosabb növényi kultúrák előzetes terméseredményei
- A kalászos gabonák betakarított területe, termés mennyisége és termésátlaga (előzetes adatok)
- Mezőgazdasági számlarendszer (első előzetes adatok)

Konjunktúramutatókat tartalmazó statisztikai tükrök

- Kiskereskedelem (második becslés)
- Külkereskedelmi termékforgalom (második becslés)
- Bruttó hazai termék (GDP) (második becslés)
- Ipari adatok (második becslés)